

ไฟสุมขอน

พระอาจารย์สงบ มนสฺสนฺโต

เทศน์บนศาลา วันที่ ๙ ตุลาคม ๒๕๖๑

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ตั้งใจฟังธรรมะ ตั้งใจฟังธรรม ตั้งใจฟังธรรมเพื่อชีวิตของเรา เห็นไหม คนเราเกิดมา
กำเนิด ๔ กำเนิด ๔ เกิดมาแตกต่างกัน เกิดในครรภ์ เกิดในไข่ เกิดในน้ำคร่ำ เกิดใน
โอปปาติกะ แต่ตายเหมือนกัน

เกิด เกิดแตกต่างกันมา เพราะเกิดมาด้วยเวรด้วยกรรม ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว ใคร
ทำกรรมสิ่งใดมาได้เกิดตามกรรมนั้น เวลาเกิดมาแล้ว เกิดมานี้ผลของวิภวัญญะๆ เวลาองค์สมเด็จพระ
สัมมาสัมพุทธเจ้า เวลาสร้างสมบุญญานุการๆ ก็เวียนว่ายตายเกิดในวิภวัญญะนี้เหมือนกัน แต่
การเวียนว่ายตายเกิดในวิภวัญญะนี้ การเวียนว่ายตายเกิดในวิภวัญญะเพื่อสร้างคุณงามความดี สร้าง
อำนาจวาสนาบารมีจนบารมีเต็ม พอบารมีเต็มก็มาเกิดเป็นเจ้าชายสิทธัตถะ เวลาเกิดเป็นเจ้าชาย
สิทธัตถะออกประพฤติปฏิบัติจนถึงสิ้นสุดแห่งทุกข์ๆ ถึงเข้าใจสัจธรรมนี้ตลอดรอดฝั่ง

แต่ของเรา เราเกิดเป็นมนุษย์ เกิดมาพบพระพุทธศาสนา เกิดมาด้วยทิวภูมิมานะของ
ตน เวลาศึกษาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ศึกษามาแล้ว ศึกษาว่าเป็น
สมบัติของตนๆ การศึกษามา ศึกษามาเป็นประเพณีวัฒนธรรม เป็นประเพณีวัฒนธรรมเพราะทำให้
เรามีสติมีปัญญา มีสติมีปัญญาพาชีวิตของเราให้ประสบความสำเร็จในชีวิตนี้ ให้ชีวิตของเรา
ไม่ทุกข์ไม่ร้อนจนเกินไป แต่มันก็เป็นความทุกข์วันยังค่ำนะ เป็นความทุกข์วันยังค่ำเพราะอะไร
เพราะทุกข์เป็นอริยสัจ ทุกข์เป็นความจริง ทุกข์คือสิ่งที่ทนอยู่ไม่ได้ ถ้าสิ่งที่ทนอยู่ไม่ได้ ทนอยู่
ไม่ได้แล้วอยู่เพื่ออะไรล่ะ นี่ไง ก็อยู่ด้วยการดำรงชีวิตนี้ไปไง

ชีวิตของเรา เราเกิดมาแล้ว เกิดมาเป็นมนุษย์ เกิดมาพบพระพุทธศาสนา
พระพุทธศาสนาสอนถึงสิ้นสุดแห่งทุกข์ แต่ก่อนที่จะสิ้นสุดแห่งทุกข์นั้น คนต้องมีอำนาจ
วาสนาบารมี เขาถึงพยายามกระทำของเขาถึงที่สุดแห่งทุกข์นั้นได้

แต่ของเราเกิดมาเป็นมนุษย์ เกิดมาพบพระพุทธศาสนา มันเกิดเป็นโลกีย์ปัญญาๆ ปัญญาของโลกๆ ไร เราเกิดมากับโลกนี้ เกิดมาด้วยทิวภูมิมานะของตน เวลาทิวภูมิมานะของตน สำคัญตนว่าตัวเองมีอำนาจวาสนา สำคัญตนว่าตัวเองมีปัญญา สำคัญตนว่าตัวเองเป็นผู้ยิ่งใหญ่ ยิ่งใหญ่เพราะอะไรนะ ก็เลสมันหลอกทั้งนั้น ก็เลสในใจของคน ทิวภูมิมานะของคน นั่นนะตัวร้าย

แต่ถ้าคนมีคุณธรรมขึ้นมา เห็นใหม่ โดยสัตยชาติญาณของมนุษย์ จิตได้สำนึกของมนุษย์มันถือตัวถือตนทั้งนั้นนะ การถือตัวถือตนมันมีทิวภูมิมานะในใจของตน การมีทิวภูมิมานะในใจของตน แต่ถ้ามันเป็นคุณงามความดี ถ้าคุณงามความดีนะ เขาสงสัยสนเท่ห์ในชีวิตนี้ไง ชีวิตนี้เกิดมาทำไมๆ คนที่เขาีสติปัญญาเท่านั้น แต่ด้วยคนที่มีอำนาจวาสนาเกิดมามั่งมีศรีสุขขึ้นมา มีพ่อแม่ มีผู้คุ้มครองดูแล เขาก็คุ้มครองดูแลไปให้มีสติมีปัญญา มีการศึกษา มีการบำเพาะเพื่อให้เป็นคนดี ๆ แต่มันจะเป็นคนดีตลอดรอดฝั่งไปหรือไม่

การว่าเป็นคนดีตลอดรอดฝั่งไป เห็นใหม่ ในทางโลก ชุรกิจเวลาเขาบอกเขาส่งทอดกันอย่างมากก็ ๓ รุ่น สุดทำไปแล้ว ในปัจจุบันนี้เร็วกว่านั้นมากเลย เร็วกว่านั้นมากเพราะโลกมันหมุนไปเร็วมากไป ถ้าโลกหมุนไปเร็วมาก เห็นใหม่

เราเกิดมาเป็นมนุษย์ เกิดมาพบพระพุทธศาสนา สิ่งที่มีอำนาจวาสนานี้ในโลกนี้ๆ แต่เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรมนะ บุปเพนิวาसानุสติญาณ จุตูปปาตญาณ อาสวักขยญาณ นี้วิชา ๓ ขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

คนมันมามันต้องมีอดีตชาติมา มันต้องมีที่ไปที่ไปทั้งนั้นนะ ธรรมทั้งหลายมาแต่เหตุ มันไม่มีสิ่งใดลอยมาจากฟ้าหรอก มันมีการกระทำ เห็นใหม่ บุปเพนิวาसानุสติญาณ สิ่งที่เราสร้างสมมา เรามาเกิดเป็นมนุษย์นี้ จุตูปปาตญาณ ถ้าเราเชื่อมั่นในพระพุทธศาสนา เราทำคุณงามความดีของเรา เราจะประพฤติปฏิบัติของเราได้มากได้น้อยขนาดไหน ถ้ามันยังไม่สิ้นกิเลสมันต้องไปเกิดเอาข้างหน้าแน่นอน เพราะอะไร เพราะมันมีภวาสวะ มีภพ

จิตนี้เวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะ จิตนี้เวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะด้วยคุณงามความดี ได้มาเกิดเป็นมนุษย์นี้ พอได้เกิดเป็นมนุษย์มีสติมีปัญญา ได้ศึกษาค้นคว้า ค้นคว้าในสิ่งใด ค้นคว้าในพระพุทธศาสนา

พระพุทธศาสนาสอนถึงพุทธะ ผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบาน ถ้ามันจะเบิกบาน เวลาเราศึกษา มันมีความทุกข์ความยากทั้งนั้นนะ นี่พูดถึงถ้าเราประพฤติปฏิบัติขึ้นมา ถ้ามันมีสติมีปัญญา ขึ้นมา ถ้ายังไม่ถึงที่สุดแห่งทุกข์ มันไปเกิดเอาข้างหน้าแน่นอน สิ่งนี้เป็นสัจจะเป็นความจริงในตัวของมันเอง ใครจะเชื่ออย่างไร ใครจะมีความรู้ความเห็นอย่างไร นั่นเป็นสิทธิ์ของแต่ละบุคคล

คำว่า “สิทธิ์ของแต่ละบุคคล” นั้นมันก็บวกด้วยอำนาจวาสนาของคนนั้นด้วย ถ้าอำนาจวาสนาของคนคนนั้นเขามีอำนาจวาสนาขึ้นมา เขาตรวจสอบของเขา เขาพิจารณาของเขา มันเป็นความจริงหรือไม่เป็นความจริงใจ

ถ้ามันไม่เป็นความจริง เขาชวนชวายเป็นเขา แก้วของเขา เขาพัฒนาของเขาเพื่อหัวใจของเขา เพราะเขาเกิดมาเป็นมนุษย์ เกิดมาพบพระพุทธศาสนา แล้วเขามีอำนาจของเขา เขาไม่ใช่คนโง่ๆ เช่อย่าง

โง่ๆ เช่อย่าง เห็นไหม ไปยอมจำนนกับกิเลสของตน ไปยอมจำนนกับกิเลสของตน ก็ทวิภูมิมาของตนนั้นใจ แต่ไม่มีการค้นคว้า ไม่มีการตรวจสอบในใจของตน นี่ใจ ปัจจัยตั้ง สันทิภูมิโก มันเป็นปัจจัยตั้งจริงหรือ รู้แจ้งจริงหรือ ถ้ามันไม่จริง เห็นไหม

ถ้ามันจะเป็นจริง องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าย้อนกลับมาหมด อาสวัชยญาณ ญาณหยั่งรู้ในหัวใจของตน ญาณหยั่งรู้ในจิตที่ละเอียดลึกซึ้งเข้าไปเป็นชั้นเป็นตอนเข้าไป เวลามันสำรอก สำรอกด้วยอำนาจวาสนา นี่ใจ มัชฌิมาปฏิปทา มัชฌิมาปฏิปทา ความที่ละเอียดอ่อนลึกซึ้ง

ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ประพฤติปฏิบัติอยู่ เทวดามาตีตพิณ ๓ สาย สายที่ตีไปก็ขาด สายที่หย่อนไปก็ไม่ดัง ถ้าพอดีๆ นั้นนะพอดี

นั่นนะ “ทางสายกลางๆ” นั้นสายกลางก็สายกลางของกิเลสใจ แล้วแต่คนจะ คาดหมาย ถ้าเป็นความจริงไม่เป็นความจริงหรือ

ถ้าเป็นความจริงนะ สิ่งที้องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ากราบธรรมๆ สัจธรรมอันนั้น เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบรรลुरुธรรม มีรัตนะ ๒ มีองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ากับพระธรรม เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแสดงธรรมๆ พระอัญญาโกณฑัญญะมีดวงตาเห็นธรรม นั้นนะสงฆ์องค์แรกของโลกเกิดขึ้น พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์

พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ เวลาหลวงตาท่านประพฤติปฏิบัติ เห็นไหม “พุทธ ธรรม สงฆ์รวมลงเป็นหนึ่งเดียวในหัวใจนั้น” ในหัวใจที่เป็นพุทธะนั้นนั้นนะ พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ รวมลงในหัวใจของตน มันสว่างกระจ่างแจ้งขึ้นมาในใจของตน ครอบโลกธาตุ ๓ โลกธาตุ หัวใจนี้ ครอบหมด ครอบหมดแล้วมันยิ่งใหญ่ขนาดนั้นไ้

ที้องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ากราบธรรมๆ คุณธรรมมีคุณค่าขนาดนั้น แต่ในปัจจุบันนี้เราเกิดเป็นมนุษย์ เกิดมาพบพระพุทธศาสนา หัวใจของเราโดนกิเลสมันครอบงำอยู่ กิเลสมันบีบบีบบีบไฟจนไม่มีสิ่งใดมีคุณค่า

เวลาคนทุกข์คนยากทางโลกนี้นะ เวลาเขาไปทำร้ายเขา ทำร้ายร่างกายจนสิ้นชีวิตไปเพื่อจะพ้นจากทุกข์ไ้ เวลาทุกข์มันบีบคั้นขึ้นมาไม่มีทางออก ฆ่าตัวตายๆ นั้นนะคนที่มันจนตรอก เวลาคนจนตรอกจะหาทางออก หาทางออกไม่ได้ บีบคั้นจนทำลายตัวเอง

ไอ้ของเรา เราถ้ามีสติมีปัญญาขึ้นมา เห็นไหม เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสิ้นกิเลสไป ครูบาอาจารย์ท่านประพฤติปฏิบัติไป จิตใจนี้ครอบ ๓ โลกธาตุ กามภพ รูปภพ อรูปภพ จิตที่เวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะใน ๓ โลกธาตุ เวลาจิตที่มันพ้นไปแล้วมันมหัศจรรย์ขนาดนั้นนะ สิ่งทีมหัศจรรย์ขนาดนั้น ถ้ามันเป็นความจริง ความจริงในพระพุทธศาสนานะ

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเวลาแสดงธรรม “พระอัญญาโกณฑัญญะรู้แล้วหนอ” เวลาพระโมคคัลลานะไปเห็นสิ่งมหัศจรรย์สิ่งใดๆ “อู๊ย! เรารู้เราเห็นมาทั้งนั้นนะ แต่เราไม่พูด” เพราะอะไร เพราะมันไม่มีประโยชน์ เห็นนรกสวรรค์ เห็นเปรตเห็นผี เห็นทั้งนั้นนะ มันปิดตาขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไม่ได้หรอก มันปิดตาของผู้ที่สิ้นกิเลสไปไม่ได้หรอก มันรู้มันเห็นไปทั้งนั้นนะ แต่มันมีประโยชน์ไหม นี้ไ้ ถ้ามันไม่เป็นประโยชน์ พอพูดไป มันก็เป็นสิ่งที่ว่ามันออกนอกกลุ่มนอทาง ผู้วิเศษๆ ไ้ อภิญญา ๖ อภิญญาสิ่งต่างๆ ทีรู้ได้ รู้ได้แล้วมีคุณค่าอะไร

ถ้าใจเป็นธรรม เขาไม่ตื่นไม่ตื่นกับเรื่องอย่างนั้นหรอก สิ่งที่เป็นจริง ๆ ขึ้นมา เขาจะย้อนกลับมาสู่อริยสัจ ย้อนมาสู่ความจริงของตน เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าย้อนกลับมา ทำความสงบของใจเข้ามา ศีล สมาธิ ปัญญา

ศีล สมาธิ ปัญญา ถ้าใครมีอำนาจวาสนาขึ้นมา เวลาจะประพฤติกฎปฏิบัติขึ้นมา คนที่มีอำนาจวาสนาเขาจะย้อนกลับเข้ามาที่ใจของตน เข้ามาต้นเหตุ เหตุที่พาให้เวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะ

สิ่งที่เวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะมันมีการกระทำทั้งนั้น กรรมดี กรรมชั่ว จิตดวงใดที่ไม่มีการกระทำ มีการกระทำมาทั้งสิ้น เวลาทำสิ่งใดมา เห็นไหม วาระที่เราเกิดเป็นมนุษย์ เวลาเกิดเป็นมนุษย์ เกิดมาพบพระพุทธศาสนา เรามีอำนาจวาสนามากน้อยแค่ไหน ชีวิตนี้ ๑๐๐ ปี แป๊บเดียว

เวลาในพระไตรปิฎกนะ นางฟ้าเขาไปเก็บดอกไม้กันนะ นางฟ้าเขาหายไปพักหนึ่ง เวลาเขาเก็บดอกไม้ยังไม่ทันเสร็จ จะกลับ เขาโผล่ไปเป็นนางฟ้าอย่างเดิมอีกแล้ว

“เธอไปไหนมา”

“ไปเกิดเป็นมนุษย์ชาติหนึ่ง”

๑๐๐ ปีของเราเท่ากับของเขา ๑ วัน คำว่า “๑ วัน” ๑ วันที่เขาไปเก็บดอกไม้ยังไม่ทันกลับนะ นางฟ้าลงมาเกิดเป็นมนุษย์ชาติหนึ่งแล้ว

แล้วเวลาเทวดาเขาอวยพรกัน เวลาจะหมดอายุขัย “ขอให้ได้เกิดเป็นมนุษย์เถิด เกิดแล้วได้สร้างบุญกุศลให้เกิดเป็นนางฟ้าอย่างเดิม ให้มาเกิดเป็นเทวดาอย่างเดิม” นี่ไง ผลของวัฏฏะๆ ไง

แต่ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เวลาสิ้นกิเลสไปแล้วครอบ ๓ โลกธาตุ ตั้งแต่กามภพ รูปภพ อรูปภพ กามภพ เทวดานี้กามภพ เวลาพรหมนี้รูปภพ อรูปภพ นี้ ๓ โลกธาตุ มันยิ่งใหญ่ขนาดนั้นนะ ถ้ามันยิ่งใหญ่ขนาดนั้นนะ ดวงใจดวงนี้ที่มันเป็นได้ เป็นได้ เพราะอะไร เป็นได้ด้วยการที่เรามีสติมีปัญญา เราค้นคว้าในใจของตนให้มันเกิดคุณธรรมของเราขึ้นตามความเป็นจริง ถ้าค้นคว้าตามความเป็นจริงนะ

ที่เรามาวัดมา เรามาประพฤติปฏิบัติกันอยู่ที่นี่ เราก็มาค้นคว้าหาใจของตนๆ ถ้าจะค้นคว้าหาใจของตน เราทำความสงบของใจเข้ามา เวลาลูกศิษย์กรรมฐานๆ เขาให้รักษาใจของตนๆ แล้วค้นคว้าหาใจของตน

เวลาศึกษาทางโลกมา ปรียัติ ปฏิบัติ ปฏิเวธ ปรียัติก็ศึกษามา มันต้องมีการศึกษาทั้งนั้นนะ คนเรามันโง่มันฉลาดมันก็มีประสบการณ์ของชีวิตนั้นแหละ ศึกษาในห้องเรียน ศึกษาตลอดชีวิต เวลาศึกษาขึ้นมา เวลาประสบการณ์ของตน นี่เวลาศึกษามา ศึกษามาเพื่อประโยชน์ คนอะไรมันจะโง่เง่าเต่าตุ่นขนาดที่ไม่รู้สิ่งใดๆ เลยหรือ มันก็รู้มาทั้งนั้นนะ

เวลารู้มาแล้วทั้งนั้น เวลาจะมาประพฤติปฏิบัติ ทำความสงบของใจเข้ามาก่อนๆ ให้มันสงบระงับเข้ามาให้ได้ ถ้ามันสงบระงับเข้ามา สงบระงับได้มากได้น้อยแค่ไหนมันก็เป็นอำนาจวาสนาของคนแล้ว

เน้นย้ำว่า “อำนาจวาสนา” อำนาจวาสนาคือการกระทำ มันเหมือนผลไม้ เมล็ดพันธุ์พืชทุเรียนก็เป็นทุเรียน ส้มก็เป็นส้ม เงาะก็เป็นเงาะ แล้วแต่สายพันธุ์ของมัน นี่ก็เหมือนกัน หัวใจของคนอยู่ที่สายพันธุ์ คือเวรคือกรรมที่สร้างมา เวรกรรมของแต่ละคนมันสร้างมาไม่เหมือนกันหรอก เวลาสร้างมาไม่เหมือนกัน เวลามีการกระทำ มุมมองก็แตกต่างกันไป แต่มุมมองแตกต่างกันไป เวลาจะประพฤติปฏิบัติเข้ามามันก็เข้าสู่อริยสัจ มันจะเข้าสู่อริยสัจหรือไม่เข้าสู่อริยสัจ มันอยู่ที่วาสนาของคนแล้ว

เวลาทำความสงบของใจเข้ามาๆ ถ้าใจมันสงบระงับเข้ามา เห็นไหม ถ้ามันสงบระงับเข้ามามันจะมีความสุขของมันๆ แล้วมันก็เป็นทางโลก องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก่อนประพฤติปฏิบัติไปศึกษากับเจ้าลัทธิต่างๆ มา เวลาเจ้าลัทธิต่างๆ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไปเรียนกับอุทกดาบส อาหารดาบส ได้สมาบัติ ๖ สมาบัติ ๘

คำว่า “สมาบัติ ๖ สมาบัติ ๘” ไปเรียนกับเขามาก็ทำได้ ฤาษีชีไพรเขาก็ทำของเขาได้ ถ้าทำของเขาได้ ความสงบระงับเข้ามาเขาทำของเขาได้อยู่แล้ว เวลาเกิดอภิญญาๆ เขาก็เกิดได้

เวลาเทวทัตเป็นลูกศิษย์องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เทวทัตขึ้นมา อำนาจวาสนา เทวทัต เห็นใหม่ ชูชกกับพระเวสสันดร ตั้งแต่ย้อนไปอดีตชาติได้สร้างกันมาเป็นคู่กันมาตลอด ทำลายล้างห้าห้ากันมาตลอด

การสร้างสมๆ ขึ้นมา เวลาเกิดเป็นเทวทัต เกิดเป็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าประพฤติปฏิบัติขึ้นมา บุพเพนิวาสานุสติญาณ จตุปปาตญาณ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามีสติปัญญาว่ามันไม่ใช่ มันไม่ใช่ก็ดึง กลับมาๆ เวลาลงสู่ขัณมิมาปฏิปทา ลงสู่ความสมดุขของมัน อาสวัชขญาณขึ้นมา ทำลาย อวิชา ครอบครัวยงมารในใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสิ้นไป

เทวทัต เทวทัตได้สร้างบุญกุศลมา นีวาสนาๆ ได้เป็นคู่กันมา การกระทำเป็นคู่ต่อกัน มาตลอด เวลาทำความสงบของใจเข้ามาก็ได้อภิญญา แปลงร่างไปเป็นพญานาค ไปเป็นงูบนหัว อชาตศัตรูได้ นี้อภิญญาๆ

วาสนาเหมือนกัน ทำได้เหมือนกัน แต่อันหนึ่งมันเข้าสู่มรรค อันหนึ่งเข้าสู่อริยสัจ อีก อันหนึ่งมันเข้าสู่กิเลส เข้าสู่อภิญญา เข้าสู่การมักมาก เข้าสู่การอยากใหญ่ เข้าไปสู่เรื่องโลก มัน จะเข้าสู่อริยสัจหรือไม่ มันไม่เข้าสู่อริยสัจเพราะอะไร นี่ไง วาสนาของคนไง

แต่ถ้ามีครูบาอาจารย์ เห็นใหม่ หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นท่านเน้นย้ำเลย เน้นย้ำตลอด “แก้จิตแก้ยากนะ แก้จิตแก้ยากนะ”

คนมันไม่เคยมีประสบการณ์ หัวใจมันไม่เข้าสู่อริยสัจ มันจะรู้ได้อย่างไร มันรู้ไม่ได้ หลอก มันส่งออกทั้งนั้น เวลามันส่งออก มันส่งออกไปไหน ส่งออกไปสร้างทิวภูมิมานะของตนใน สร้างแต่ความยึดมั่นถือมั่นในใจว่าอหังการไง มันไม่เข้าสู่ความสงบ ไม่เข้าสู่สัมมาสมาธิ

ถ้ามันเข้าสู่สัมมาสมาธินะ ครูบาอาจารย์ท่านสอน เห็นใหม่ พวกเราเหมือนชาวนา ชาวไร่ ชาวนาชาวไร่เขาก็พยายามทำนาทำไร่ของเขาเพื่อหาผลประโยชน์ของเขา

นี่ก็เหมือนกัน หลวงปู่มั่นท่านสอนนะ ชาวนาทำนาก็ทำนาลงพื้นดินของเขาทุกปีนั้น แหะละ ชาวไร่เขาก็ทำอยู่ที่ดินของเขาทุกปีๆ นั้นแหละ นี่ก็เหมือนกัน เราชาวนาชาวไร่ เราจะ

หาความสงบของใจของเราเข้ามา เราจะหาหัวใจของเรา เราจะหาสมถกรรมฐาน ฐานที่ตั้งแห่งการงาน งานมีการกระทำของเราขึ้นมาบนหัวใจของเรา บนหัวใจของเรา

แต่มีการศึกษา ศึกษาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า การศึกษามาถือ การทรงจำธรรมวินัย การทรงจำธรรมวินัยไว้เป็นแนวทางในการประพฤติปฏิบัติ ไม่ใช่ไปทรงจำธรรมวินัยแล้ว นี่ไง เวลาใจมันทุกข์ระทมมันบีบบีบบีบไฟเหมือนไฟเผาหัวใจเลย ไฟเผาหัวใจ เวลาไฟเผา ความคิดความฟุ้งซ่านขึ้นมา เห็นไหม ก็หาความสงบของใจเข้ามาๆ ดับฟืนดับไฟ อันนั้นให้ได้ ถ้าดับฟืนดับไฟอันนั้นให้ได้มันก็เป็นความสงบเข้ามา ถ้ามันสงบ นี่ไง ธรรมาธิษฐาน

เวลาไฟมันเผามันผลาญ ไฟมันลุกมันลามขึ้นมา มันมีแต่ความทุกข์ความร้อนทั้งนั้น นะ ดูสิ เวลาไฟมันเผามันผลาญ พนักงานดับไฟ พนักงานป่าไม้ดับไฟป่าๆ เวลาไฟมันเกิด ไฟป่ามันเผามันผลาญขึ้นมา เขาต้องดับไฟป่า การดับไฟป่า พนักงานดับไฟเขาทำทางกันไฟ เขาจุดไฟเพื่อดับไฟ

นี่ไง นี่ก็เหมือนกัน เวลาความคิดความฟุ้งซ่านมันฟุ้งมันซ่านในหัวใจของมัน มันเกิด ฟืนเกิดไฟทั้งนั้นนะ แล้วหาความสงบของใจเข้ามา หาความสงบของใจเข้ามาให้มันสงบระงับ เข้ามาให้มีความสุขเข้ามา

เราก็เป็นพนักงานป่าไม้ใช่ไหม นี่ไง เป็นพนักงานป่าไม้ เป็นพนักงานดับไฟ พวกพนักงานป่าไม้เขาก็ทำหน้าที่การงานของเขาเพื่อการยังชีพของเขา นี่มันเป็นเรื่องโลกๆ ใจ มัน เรื่องภายนอก

นี่ก็เหมือนกัน เวลาเกิดขึ้นมามันเกิดเป็นฟืนเป็นไฟขึ้นมา เห็นไหม เวลาคนมีอำนาจ วาสนา ปัญญาๆ นี่สำคัญมาก เวลาคนที่มียปัญญา ปัญญาเอาตัวรอดได้ทุกๆ อย่าง แก้ไขทุกอย่าง แก้ด้วยปัญญาๆ แต่ปัญญาโลกๆ มันก็แก้ไขได้เรื่องโลกๆ

ถ้าปัญญาทางธรรมนะ มันจะเข้าไปหากิเลสตัดค้นหาความทะยานอยาก มันจะไปฆ่ากิเลสตัดค้นหาความทะยานอยาก มันเห็นกิเลสตัดค้นหาความทะยานอยากในใจ

ของมันนะ ถ้ามันเข้าไปเห็นกิเลสตัดหาความทะยานอยาก นี่มันเกิดวิปัสสนา เกิดปัญญาการรู้แจ้งในใจของตน อันนั้นนะมันเป็นความดีงาม มันเป็นการกระทำ

นี่ไง เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสธรรมขึ้นมาแล้ว เทวทัตพยายามจะยึดครอง พยายามจะปกครองสงฆ์

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอก “เทวทัต แม้แต่พระสารีบุตร พระโมคคัลลานะ เป็นอัครสาวกเบื้องซ้ายและเบื้องขวา เรายังไม่ให้ปกครองเลย เราให้สงฆ์ปกครองสงฆ์กันเอง ให้ธรรมวินัยเป็นศาสดา ให้สิ่งที่เป็นการประพฤติปฏิบัติ”

นี่ก็เหมือนกัน ๒,๐๐๐ กว่าปีมาแล้ว ส่งต่อเป็นทอดๆ มาจากองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ใครจะปกครองใคร ใครจะมีอำนาจวาสนา นี่ไง มันเป็นยุคเป็นคราว ศาสนานี้ที่มันเจริญรุ่งเรืองในอินเดียพันกว่าปี แล้วก็หมดสิ้นไปเลย มาเจริญรุ่งเรืองอยู่ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

รุ่งเรืองๆ มันเป็นยุคเป็นคราว เวลามันเสื่อมโทรม เสื่อมโทรมโดยทิวภูมิมานะ โดยโลกเป็นใหญ่ โลกเป็นใหญ่มันก็เอาความสะดวกเอาความสบาย เอาสถานะ เอาความสูงความต่ำมาบีบบี้สไฟกัน แต่เวลาครูบาอาจารย์ของเราะ หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นท่านประพฤติปฏิบัติของท่านขึ้นมา ท่านจะบีบบี้สไฟกิเลสไป

เรื่องโลกก็เป็นเรื่องโลก เราเกิดมาเป็นมนุษย์ เกิดมาพบพระพุทธศาสนา เราได้เสียสละความเป็นฆราวาสมาเป็นนักรบ เป็นพระ ความเป็นพระแล้วไม่ถือตัวถือตนนะ พระเป็นผู้เลี้ยงง่าย พระอาศัยเลี้ยงชีพด้วยปลีแข้ง มันอยู่ที่สังคมจะมองเห็นมากน้อยแค่ไหนมันเรื่องของเขา เรื่องของเรา เราจะประพฤติปฏิบัติอะไร เราจะชวนชวหายหาความจริงในใจของเรา

เห็นไหม ถ้าสงฆ์ปกครองสงฆ์ สังฆธรรมมันเป็นสังฆธรรม ถ้าสังฆธรรม ผู้ที่มีอำนาจวาสนาขึ้นมา เขาจะค้นหาความจริงของเขาขึ้นมา ถ้าค้นหาความจริงขึ้นมา มันจะค้นหาความจริงในใจของตนจริงๆ

ถ้าในใจของตน คนที่มีอำนาจวาสนา สิ่งรอบข้าง โลกธรรม ๘ เรื่องไร้สาระเลย มี ลามเสื่อมลามก มียศเสื่อมยศ เราก็ได้เห็นมาตลอดแล้ว แล้วเวลามาประพาศปฏิบัติขึ้นมา มัน ก็สร้างเป็นความหลอกลวงตนขึ้นมาว่านี่ใช้ปัญญาวิปัสสนา

วิปัสสนาอะไร ความฟุ้งซ่าน ถ้ามันเป็นปัญญาอบรมสมาธิมันก็แค่สงบเท่านั้น แล้ว สงบยังไม่รู้ว่าสงบด้วย

เวลาเกิดไฟ เวลาปัญญาๆ ความรู้สึกของคน ความคิดของคนเกิดดับ มนุษย์เกิดมามี ชาติ ๔ และขันธ์ ๕ เวลาขันธ์ทำงานๆ ขันธ์โดยธรรมชาติของมัน รูป เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ ความคิดใจ ความคิดของคนมันมีของมันอยู่แล้วใช่ไหม แล้วความคิดของมัน คนเกิด มาด้วยอวิชชา ด้วยกิเลสตัดหาความทะยานอยาก

ที่นี้คนเกิดมามีชาติ ๔ และขันธ์ ๕ ชาติ ๔ และขันธ์ ๕ ตั้งอยู่บนอะไร ตั้งอยู่บนความ ไม่รู้ ตั้งอยู่บนอวิชชา เวลาศึกษาก็เอาสิ่งนี้ไปศึกษา เวลาศึกษาขึ้นมาแล้วก็ศึกษามาว่าเป็น สมบัติของตนๆ เป็นสมบัติของตนเพราะอะไร เพราะความเผอเรอ ความไม่รู้เท่าความเป็นจริง มันทรงจำกรรมวินัยขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแล้วก็ให้กิเลสมันปลิ้นมันปล้อน ให้กิเลสมัน พลิกมันแพลง ให้กิเลสมันหลอกมันลวง เวลากิเลสมันหลอกลวง เห็นใหม่ ถ้าใช้ปัญญาๆ ปัญญาของคนที่มีสติมีปัญญา สิ่งนั้นจะเป็นประโยชน์

คนเราเกิดมา ตั้งแต่สมัยโบราณ ตั้งแต่สมัยหิน สมัยยุคน้ำแข็ง ไม่มีไฟไม่มีไฟ แล้ว เริ่มตันจากรู้จักไฟ รู้จักไฟขึ้นมากก็เป็นประโยชน์ขึ้นมา นี่ก็เหมือนกัน คนเรามีสติมีปัญญา มีความคิดทั้งนั้นนะ ถ้าความคิดถ้ามันเป็นคุณธรรมมันก็เป็นประโยชน์ขึ้นมาทั้งนั้นนะ

ดูสิ อุตสาหกรรมเขาต้องใช้พลังงาน พลังงานเป็นประโยชน์ทั้งนั้นนะ นี่ก็เหมือนกัน แต่ หัวใจเรามันเป็นพลังงานที่มันมีของมันอยู่แล้ว แต่คนไม่เข้าใจ เห็นใหม่ แต่เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าวางกรรมวินัยนี้ไว้ เอาสิ่งนั้นมาเป็นสัจจะเป็นความจริง ย้อนกลับเข้ามา ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทวนกระแสกลับเข้ามาในใจของตน แต่ไม่มีใครเคย รู้เพราะธรรมชาติของมันส่งออก ธรรมชาติของจิตนี้มันส่งออกทั้งนั้น คนเกิดมามีชาติ ๔ และ ขันธ์ ๕ แล้วขันธ์ ๕ มันด้วยความเบาปัญญาของตน ไม่มีสติปัญญาของตน

สิ่งที่เป็นปัญญาๆ สิ่งที่เป็นประโยชน์ สิ่งที่เป็นไฟที่หุงหาอาหาร ทำการกลีกรรรมต่างๆ
เขาใช้พลังงานทั้งนั้นนะ ใช้ไฟทั้งนั้นนะ แต่ไฟนี้เขาเพื่อประโยชน์ไง ถ้ามันเป็นความจริงใจ

แต่ถ้ามันไฟล้ไป เวลาไฟไหม้บ้าน ไฟฟ้าลัดวงจร ไฟฟ้าลัดวงจรมันเผามันผลาญ
หมดละ สิ่งที่เป็นประโยชน์ๆ ถ้ากิเลสมันพาใช้ล่ะ กิเลสมันพาใช้ทั้งนั้นนะ เวลาไป ไฟป่าๆ
เวลาฟ้าผ่า ฟ้าผ่าลงมา ดูลึ เวลามันไหม้ ไฟป่า สัตว์ป่า สิ่งมีชีวิตตายหมด ทำลายหมด ต้องมี
พนักงานดับไฟป่า เราก็ไปฝึกพนักงานดับไฟป่าไง

ศึกษาธรรมะๆ ก็ศึกษาธรรมะได้แค่นั้นแหละ เพราะอะไร เพราะมันเป็นสัจจะเป็น
ความจริง “ธรรมะเป็นธรรมชาติ รู้เห็นเป็นจริงทั้งนั้น สัจธรรมรู้แจ้ง” นี่ไง กิเลสหลอกทั้งนั้น
นะ กิเลสมันหลอกให้ไปดูสิ่งอื่น กิเลสมันหลอกให้ไปดูข้างนอก มันไม่รู้จักตัวมันหรอก ถ้าคน
ไม่รู้จักกิเลส ไม่เห็นกิเลส มันจะฆ่ากิเลสได้อย่างไร กิเลสมันอยู่ที่ไหน

เวลาเป็นพินเป็นไฟ ทุกคนมันเห็นได้ แต่เวลาเป็นกิเลสค้นหาความทะยานอยากใน
ใจของตนนะ ไฟสุ่มขอน ไฟสุ่มขอนนะ ดูลึ เวลาไฟไหม้ ไฟไหม้ใหญ่ เวลาพนักงานดับไฟดับ
ไฟไปแล้ว เขาต้องฉีดน้ำเลี้ยงไว้ เพราะอะไร เพราะเดี๋ยวมันปะทุขึ้นมาอีก ไฟสุ่มขอนมันดับ
ไปแล้วมองไม่เห็น

นี่ไง สิ่งต่างๆ จะเห็นกิเลส เห็นอย่างไร จะรู้จักกิเลส รู้อย่างไร ไม่เคยรู้ไม่เคยเห็น
เห็นแต่ฟ้าผ่า ฟ้าผ่าสู่ป่า ป่าติดไฟป่า เผาไหม้ไปหมดเลย ตายหมดเลย

“เราคนเดียวเป็นคนรอดมา เรามีสติมีปัญญาวิปัสสนา”

พนักงานดับไฟป่าดีกว่าเอ็งอีก ไม่มีความจริงใจในใจ ถ้ามีความจริงใจๆ เห็นไหม
เวลาครูบาอาจารย์ให้ทำความสงบของใจเข้ามา สิ่งที่เรามีการกระทำนั้นมันเป็นการทำความ
สงบ ความสงบนั้นเป็นสมณะ ดูถูกดูแคลน ดูถูกดูแคลนว่า “หายใจเข้านี่กพุทธ หายใจออกนี่โก
เป็นสมณะๆ มันไม่ใช่วิปัสสนา มันไม่ใช่ปัญญา”

ปัญญาอะไรของเอ็ง ปัญญาณะ โลภียปัญญา โลกุตตรปัญญา ภาวนามยปัญญา ปัญญา
เกิดอย่างไร แล้วถ้ามันเป็นโลกียะ โลภียะอย่างไร ถ้ามันเป็นโลกุตตระ โลกุตตระอย่างไร ไม่รู้

จริง ไม่เห็นจริง มันแบ่งแยกกันไม่ได้ มันก็เหมารวมหมด พอเหมารวมหมดมันก็ว่านี่
 ธรรมาธิษฐาน

ธรรมาธิษฐาน ธรรมนี้ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ให้แยกให้แยะ ถ้า
 แยกแยะ คนมีวาสนาจะ เขาจะตรวจสอบใจของเขา เขาจะพยายามค้นคว้าหาสัจจะความจริง
 ให้ได้ ถ้ามันเป็นสัจจะความจริงขึ้นมา นั่นคือวาสนาของคน

ถ้าคนไม่มีอำนาจวาสนา เห็นไหม ซ้ำแล้วซ้ำเล่าๆ ประพฤติปฏิบัติไปล้มลุก
 คลุกคลานอยู่อย่างนั้นนะ เวลาหลวงตาท่านสอนใจ “โง่ยิ่งกว่าหมาตาย”

โง่ยิ่งกว่าหมาตาย หมามันตาย หมาตายแล้วมันไม่มีชีวิต แล้วเราไปทำ ดูลิ สิ่งที่ไม่
 ชีวิตมันขยับเขยื้อนไหม มันไม่ขยับเขยื้อนสิ่งใดเลย มันนอนรอแต่ความเนาเปื่อยทั้งนั้นนะ

นี่ก็เหมือนกัน ประพฤติปฏิบัติก็ซ้ำๆ ซากๆ อยู่กันนั้นนะ ไม่มีอุบายวิธีการพลิก
 แพลงใจของเราเลยใช้ไหม ถ้ามันมีอุบายวิธีการพลิกแพลงใจของเรา เราทำของเรา
 ซ้ำนั้นแหละ แต่ถ้ามันทำซ้ำด้วยอำนาจวาสนาของคน มันจะแสดงตัวให้เห็นทั้งนั้นนะ
 ถ้ามันแสดงตัวให้เห็น มันจะละเอียดไปเรื่อย ๆ นี่มรรคหยาบฆ่ามรรคละเอียดอีกแหละ
 มรรคหยาบฆ่ามรรคละเอียด

สิ่งที่ทำมา ศีกษารธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า มรรค ๘ เลี้ยงชีพชอบ
 ทำงานชอบ ทุกอย่างชอบธรรมหมด แล้วก็บวกลบคุณหารเลย ชอบ ชอบทั้งนั้นนะ

เรื่องการส่งออก เป็นไปไม่ได้ มันเป็นไปไม่ได้ แต่มันเป็นวาสนาของคน ถ้าวาสนา
 ของคนนะ มันทวนกระแสกลับได้ การทวนกระแสกลับมันทำซ้ำทำซากๆ จิตเห็นอาการของ
 จิต ถ้าจิตมันพิจารณาของมัน มันเห็นอาการของจิตนะ เห็นอาการของจิต จิตเห็นอาการของ
 จิตโดยข้อเท็จจริง โดยข้อเท็จจริงถ้าจิตเห็นอาการของจิต มันสะท้อนใจของมันเอง

แต่นี้มันไม่เห็น มันไปหมดใจ กิเลสเป็นเรา ความทุกข์ความยากเป็นเรา การประพฤติ
 ปฏิบัติเป็นเรา ถ้ามันเป็นเราๆ แล้ว ถ้ากิเลสเป็นเราแล้วมันทุกข์มันยากไปทั้งนั้น เวลามันทำ
 ทุกข์ยากไปขนาดไหนแล้ว เวลามันเผอเรอขึ้นมา “โอโฮ! ธรรมะเกิด ๆ” กิเลสมันผลอ พอกิเลส
 มันผลอเท่านั้นแหละ “โอ้ย! นี่บรรลุนิพพาน”

เอาธรรมที่ไหนมาบรรจุ เอาธรรมที่ไหนมาบรรจุ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า กราบธรรม เอ็งเอาธรรมที่ไหนมาบรรจุ ก็เผอเรอไง เวลากิเลสมันเผอเรอ เผอเรอขึ้นมา มันเข้าใจของมันว่าเป็นอย่างไร พนักงานดับไฟป่า

แต่ถ้าเป็นความจริงๆ ขึ้นมา สิ่งนั้น สิ่งที่ยังองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแสดงไว้มันเป็นวิธีการทั้งนั้น แล้ววิธีการทั้งนั้น ถ้าเป็นปริยัติมันก็เป็นชื่อ มันเป็นทฤษฎี แล้วถ้ามันเป็นจริง มันเป็นจริงกับเรา ถ้าเป็นจริงกับเรานะ เราไม่สร้างภาพ

ถ้าไปสร้างภาพ ความขุ่นข้องหมองใจ ความโทสะ โมหะ มันเป็นกิเลส เราพยายามจะหลีกเลี่ยง เราพยายามจะไม่เผชิญหน้ากับมัน ไม่เผชิญหน้ากับมันนี่มันหงุดหงิด ของมันมีอยู่นะ ไฟสุ่มขอน ไฟสุ่มขอนมันเผาผลาญ ถ้ามันเผาผลาญอยู่แล้วมันมีสิ่งใด

ลมพัด ไฟมันแดงขึ้นมาเลย แล้วลมพัดมันมีเศษใบไม้ไหม้ ไฟลุกเลย นี่มันไฟสุ่มขอน มันมีของมันอยู่อย่างนั้นแหละ ถ้ามีอยู่อย่างนั้น แต่มันไปดับไฟป่าไปดับสิ่งที่เราดูเราเห็นนั้นไง แต่ไอ้ไฟสุ่มขอนมองไม่เห็นหรอก

แต่ถ้าเราจะเห็นไฟสุ่มขอน เห็นไหม เวลาไฟป่ามันเกิดขึ้น ถ้าลมมันรุนแรง มันพัด มันยิ่งได้เชื้อเพลิงที่ดี มันลุกกลามมากมายเลย พอลุกกลามมากมาย มันก็เหมือนกับชีวิตของเราในเวลาที่เรามีความโลภ ความโกรธ ความหลงขึ้นมา คนเราตามืด ตาบอด ตาพร่ามัว ทำลายเขาไปทั้งนั้น ทำลายชีวิตของตนทั้งนั้นนะ เวลาทำสิ่งดีไปสร้างเวรสร้างกรรม จะได้มากได้น้อยขนาดไหน สร้างเวรสร้างกรรมทั้งนั้นนะ

แต่ถ้าเราสงบระงับได้ เราไม่สร้างเวรสร้างกรรม เราทำแต่คุณงามความดี คำว่า “คุณงามความดี” เห็นไหม การเสียสละทางโลก ถ้ามันเป็นการประพฤติปฏิบัติก็การละการวาง การละการวางความเศร้าหมองในใจของตน

เวลาถ้ามันละความฟุ้งซ่าน ความฟุ้งซ่านก็เป็นกิเลสอย่างหนึ่ง ความเศร้าหมองก็เป็นกิเลสอย่างหนึ่ง ความกอดตันใจของตนก็เป็นกิเลสอย่างหนึ่ง กิเลสๆ ทั้งนั้นนะ มันครอบครวัของมารนะ ปุ่ย่าตายายของมันนี่กิเลสทั้งนั้น กิเลสทั้งนั้น แล้วถ้ามีสติสัมปชัญญะ หายใจเข้านึกพุท หายใจออกนึกโธ ใช้ปัญญาอบรมสมาธิ

ใช้ปัญญาอบรมสมาธิ คำว่า “ใช้ปัญญาอบรมสมาธิ” มันใช้ปัญญาเพราะอะไร มันใช้ปัญญาเพราะเราพุทโธไม่ได้ คนที่พุทโธไม่ได้ก็คือพุทโธไม่ได้ พุทโธแล้วหลับทุกที พุทโธแล้วมันไปอื่นต้อยู่นั้นนะ มันไปไม่ได้หรอก เพราะอะไร เพราะมันเป็นจิตนิสัยใจ สัทธาจริต พุทธจริต จริตนิสัยของคน

ถ้าจิตนิสัยของคนนะ ถ้ามีอำนาจวาสนาขึ้นมา ถ้าปัญญาอบรมสมาธิ มันปล่อยวางของมันเข้ามา มันปล่อยวางของมันเข้ามา เขามีสติปัญญาของเขา ปล่อยวางก็คือปล่อยวาง มีอะไรเกิดขึ้นละ อ้าว! ไฟป่าๆ เราดับไฟป่าไ้ เราจะดับไฟป่า เห็นไหม เวลาคนที่เขาชำนาญของเขา พนักงานดับไฟป่าเวลาเขาทำทางกันไฟ เวลาไฟมา เขาจุดไฟก่อนเลย จุดไฟให้เข้าไปดับไฟ นี่ไง ก็เลสมันพุขึ้นมากก็ใช้ปัญญาพิจารณาไป พอไฟมันไปชนกับไฟมันก็ดับไป แล้วมีอะไรละ ก็ดับไฟ แค่นั้นเอง แล้วมีอะไรต่อ นี่ไฟสุ่มขอน ไฟสุ่มขอนในใจของเอ็งมองไม่เห็นนะ

อำนาจวาสนาของคนนะ ถ้าอำนาจวาสนาของคน เพราะคนทำความสงบของใจมาก พระปฏิบัติมาเยอะมาก เวลาจิตสงบแล้วทำอะไรก็ได้ พอดีจิตสงบแล้วก็เสื่อม พอเสื่อมขึ้นไปแล้ว เพราะถ้าทำความสงบของใจเราได้บ้าง มันก็มีความสุขนะ มีความสุข มีความสงบอำนาจวาสนาแค่นี้หรือ

แล้วถ้าจะทำต่อเนื่องไป มันอยู่ที่ต้นทุนเดิมนะ มันอยู่ที่อำนาจวาสนาของคน เพราะ ๔ อสงไขย ๘ อสงไขย ๑๖ อสงไขย คนที่มีคุณธรรมขึ้นมา ๑ แสนมหากัป ๑ แสนมหากัปขึ้นมา จิตมันมีกำลังของมัน จิตมันมีอำนาจวาสนาของมัน มันรู้มันคั่นของมัน นี่จิตนะ จิตถ้าจิตมันเป็นอย่างนั้นขึ้นมาเพราะอะไรละ นี่ไง คนเกิดมาเหมือนคน คนเกิดมาเท่ากับคน เทวดา อินทร์ พรหมมาพึ่งเทศน์องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

โดยความเชื่อของมนุษย์ เทวดา อินทร์ พรหมต้องสูงส่งกว่าเรา ทำไมเทวดา อินทร์ พรหมมาพึ่งเทศน์องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าละ นี่ไง แล้วทำไมเวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าคู่มากับเทวดา ทำไมเทวดาเข้ามามอบ มาบวชเป็นลูกศิษย์ขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เกิดมาเป็นญาติกันด้วย แต่อำนาจวาสนา มันอยู่ที่อำนาจวาสนา

แต่อำนาจวาสนาของคนมันจะมากน้อยแค่ไหนก็แล้วแต่ ถ้าเรามีสติมีปัญญาของเรา เราจะแก้ไขหัวใจของเรา เราจะแก้ไขหัวใจของเรามันไม่เกี่ยวกับใครทั้งสิ้น มัน

ไม่เกี่ยวกับใครทั้งสิ้น องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกว่า “เราเป็นแค่คนชี้ทางเท่านั้น พวกเธอเป็นผู้ที่ก้าวเดินของเธอไปเอง”

แต่เวลาคนที่ประพฤติปฏิบัติขึ้นมามั่นตัดจริต มั่นตัดจริต มั่นสร้างภาพ สร้างทางเดินของตน ทั้งๆ ที่การประพฤติปฏิบัติมั่นก็เป็นการสร้างทางเดินของตนนะ อุตตา หิ อุตตโนหาโถ ตนเป็นที่พึ่งแห่งตน ตนเท่านั้นเป็นผู้ที่ประพฤติปฏิบัติ ตนเท่านั้นที่เป็นผู้ที่แสวงหา ตนเท่านั้นเป็นผู้หมั่นเพียร ตนเท่านั้น ไม่มีใครทำให้ได้เลย แต่มั่นตัดจริต แหม! ต้องเป็นอย่างนั้นๆ พอมั่นตัดจริตมั่นก็ออกจากกรรมะ ออกจากสังขาร

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแสดงธรรมใน เทวเม ภิกขเว ทางสองส่วนที่เธอไม่ควรเสพ อตตกิลมณานุโยค กามสุขัลลิกานุโยค มัชฌิมาปฏิปทาเป็นทางสายกลาง ทางสายกลาง ดำริชอบ งานชอบ เพียรชอบ ระวังชอบ ความชอบธรรม ถ้าความชอบธรรมมั่นก็ชอบธรรมในธรรม ไม่ใช่ตัดจริตชอบ ชอบในใจของตน แล้วตัดจริตแล้วก็สร้างภาพของตน มั่นไปไม่รอดหรอก มั่นเป็นไปไม่ได้

ถ้ามันจะเป็นจริง ๆ ขึ้นมา มันเป็นจริง มัชฌิมาปฏิปทา งานชอบ เพียรชอบ ระวังชอบ ความชอบธรรม ความชอบธรรมแล้วมันพิจารณาของมัน มันจะเข้าไปสู่ไฟสุมขอนนั้นนะ เข้าไปสู่ไฟสุมขอน เข้าไปสู่จิตของตน เข้าไปสู่กิเลสตัดทอนความทะยานอยาก แล้วกิเลสตัดทอนความทะยานอยาก เวลามันพิจารณาขึ้นมา เห็นไหม

ตำรา เห็นไหม “พิจารณากายสึคะ จิตสงบแล้วพิจารณากายสึคะ แล้วก็พิจารณาของเราสึคะ” นี่เขาอุปาทานทั้งนั้น ถ้ามันไม่อุปาทานมันพูดอย่างนั้นไม่ได้

พิจารณากาย พิจารณากายอย่างไร การพิจารณากาย จิตมันสงบแล้วเห็นกายตามความเป็นจริง ถ้าเห็นกายตามความเป็นจริง มันจะเห็นอย่างไร เห็นกายจะเห็นอย่างไร

การเห็นกาย ถ้าตามความเป็นจริงมันสะท้อนกิเลส

ไอนี้ “พิจารณากายสึคะ พิจารณากายสึคะ”

พิจารณากายสึคะ มันก็อุปาทานสึคะ เพราะอะไร เพราะมันส่งออกไปไง ดับไฟป่าๆ ไฟป่าเกิดขึ้นก็จุดไฟดับไฟป่าไป ถ้าจุดไฟป่าดับไปแล้ว แล้วมีอะไรต่อ เตี่ยวป่ามันก็ฟื้นฟูลขึ้นมา

ใช้ใหม่ เราก็ไปเอาสัตว์ป่ามาอนุบาลแล้วเอาสัตว์ป่าไปคืนป่าไง นั่นมันเป็นระบบการบริหารจัดการของกรมป่าไม้

ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็สอนแบบนั้น พระไตรปิฎกอ่านแล้ว ๙ ประโยค ๑๐ ประโยค อ่านแล้วเขาก็คิดแบบนั้น การคิดแบบนี้มันเป็นโลกีย์ปัญญา

การคิดแบบนี้เพราะธรรมะเป็นธรรมชาติ ธรรมะเป็นสัจธรรมในใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นศาสดา องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าปรารถนามารือสัตว์ชนสัตว์ รือสัตว์ชนสัตว์ก็ให้สัตว์ผู้ข้อง ให้หัวใจที่มันติดข้อง ให้หัวใจของคนที่มีผลของวิภูฏะที่เวียนว่ายตายเกิดในวิภูฏะ ให้พยายามประพฤติปฏิบัติ ให้ฝึกหัดขึ้นมาให้เป็นสัจจะเป็นความจริงในใจอันนั้น ถ้าฝึกหัดขึ้นมาให้เป็นสัจจะเป็นความจริงในใจอันนั้นนะ นี่ไง อริยสัจ สัจจะความจริง มันก็ต้องประพฤติปฏิบัติตามธรรมวินัยขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านั้นแหละ

นี่ไง องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าปรารถนามารือสัตว์ชนสัตว์ วางแนวทางไว้ เวลาวางแนวทางไว้แล้ว เราก็ทำตามแนวทางนั้น แล้วเราก็สร้างเรื่องของเราเองได้หมดเลย... มายา ปฏิบัติโดยมายา แล้วก็เอามายานั้นเป็นหลักเกณฑ์ของตน แล้วอ้างอิงธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แต่ไฟสุมขอนในใจเต็มหัวใจ ไม่มีสัจจะความจริงเลย

ถ้ามีสัจจะความจริงขึ้นมา เห็นใหม่ สิ่งของมันละมันวาง เวลาประพฤติปฏิบัติเริ่มต้น ถ้ามันเห็นกายนะ การเห็นกายโดยพื้นฐาน ถ้ามีจิตสงบมันถึงจะเห็นได้ แล้วถ้าเห็นกาย ถ้าพอมันใช้ปัญญาไม่เป็น มันไปไม่ได้หรอก

การเห็นกายๆ ดูลิ ถ้าไฟ พลังงานที่มันเสถียร เครื่องใช้ไฟฟ้าขึ้นมา เครื่องใช้ไฟฟ้าที่มันใช้งานอยู่มันก็เสถียร แต่ถ้าไฟไม่เสถียร เครื่องใช้ไฟฟ้านั้นเสถียรไม่ได้

สมาธิมีเสถียรหรือ สมาธิที่ปฏิบัตินี้จริงหรือ ถ้ามันจริงขึ้นมา ความตั้งอยู่ ตั้งอยู่อย่างไร พอตั้งอยู่แล้ว รสของธรรมชนะซึ่งรสทั้งปวง สุขอื่นใดเท่ากับจิตสงบไม่มี ถ้าสมถธรรมมันจะมีความสุขของมัน

พอความสุขของมัน ความสุขนั้นเป็นพื้นฐาน สมถกรรมฐาน ฐานที่ตั้งแห่งการงาน ถ้า ฐานที่ตั้งแห่งการงานยกขึ้นสู่วิปัสสนา ถ้ามันเห็นกายของมันนะ การเห็นกาย พลังงานที่ใช้ ออกไป ถ้ามันเสถียร เสถียรอย่างไรก็แล้วแต่ มันใช้ไปแล้วมันเบาบางลง พอเบาบางลงมันจะ ทรงให้เห็นกายนั้นได้อย่างไร

ถ้าเห็นกายอย่างนั้นนะ ถ้ามันไม่มีกำลังขึ้นมา จะให้มันเป็นไตรลักษณ์ ให้มันพิจารณา ให้มันจากอุคคหนิมิตให้เป็นวิภาคะ วิภาคะคือแยกส่วนขยายส่วน แยกส่วนขยายส่วนเพื่อให้ มันเป็นไตรลักษณ์ขึ้นมา

ถ้ามันไฟสุ่มขอน ไฟสุ่มขอนมันเผาไหม้เอง แล้วมันหลอกหลวง มันพลิกแพลงอยู่ในหัวใจ นะ เอ็งเห็นไฟสุ่มขอนอันนั้นหรือไม่ ถ้าไม่เห็นไฟสุ่มขอนอันนั้น เอ็งจะเข้าไปวิปัสสนาอย่างไร นี่พูดถึงใจ พูดถึงเวลาเราว่าไฟๆ เราพูดถึงปัญญาๆ ปัญญาก็เปรียบเหมือนไฟ

ดูสิ ที่เราทุกข์กันอยู่นี้ ทุกข์เพราะอะไร เราไม่ใช่ทุกข์เพราะความคิดเราหรือ นี่เรา ทุกข์เพราะความคิดเรานะ แล้วถ้ามันละเอียดเข้าไป มันทุกข์เพราะอุปาทานนะ มันทุกข์เพราะ กามราคะ มันทุกข์เพราะความบีบบังคับไฟในหัวใจ มันทุกข์เพราะความเศร้าหมอง นี่ใจ บุคคล ๔ คู่ เวลาปฏิบัติเข้าไป ไฟสุ่มขอนในใจมันละเอียดลึกซึ้งเข้าไปกว่านั้นอีกหลายร้อยเท่า ไอ้ที่พร่ำ เพื่อมานั้นนะ ไอ้นั้นมันเรื่องของกระแสสังคม

ตอนนี้กระแสสังคมนะ เพราะว่ามันเป็นไปโดยสังคม ถ้าสังคมไม่เชื่อถือ สังคมไม่ มันใจก็ไม่เชื่อถือ หมดยุคหมดสมัย แต่เวลาหลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นท่านมาชวนขวยของท่าน ท่านมาปฏิบัติของท่านในความจริงของท่าน ประกาศธรรมในใจของท่าน ใครจะเชื่อหรือไม่เชื่อ นั้นมันเป็นเรื่องของสังคม แต่เพราะการกระทำของท่านมันเป็นความจริง สังคมถึงได้เชื่อถือ ศรัทธาขึ้นมาอีกรอบหนึ่ง

พออีกรอบหนึ่ง เห็นไหม พอปฏิบัติไป ธรรมดาสังคมใหญ่ขึ้น มีคนมากขึ้น มันก็มีความ เหลวไหลมากขึ้นเป็นเรื่องธรรมดา พอมีความเหลวไหลมากขึ้นเป็นธรรมดา พอมากขึ้น เป็นธรรมดา ตอนนี้สังคมมันสูงขึ้น ในสำนักปฏิบัติก็มากขึ้น พอมากขึ้น ผู้ที่หวังดีใฝ่ดี เขาก็ พยายามอานาปานสติ เพื่อให้เด็ก ให้สังคมได้ประพฤติปฏิบัติ

เด็ก ๆ น้อย ๆ มันไปประพฤติปฏิบัติกำหนดลมหายใจ ดีขึ้น ๆ นั่นเขาดีขึ้นของเขาเพราะด้วยความไร้เดียงสา ความไร้เดียงสามันเป็นอย่างไรมันก็พูดของมันอย่างนั้นนะ ไอ้ของเรามันมีจริตจะก้าน “วิปัสสนา ๆ” วิปัสสนามาจากไหน

จิตนี้เวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะ ผลของวัฏฏะ ๆ แล้วผลของวัฏฏะมันเป็นอย่างไรละ ชีวิตนี้เกิดมาทำไม เกิดมาทุกข์ ๆ ยาก ๆ เกิดมาทำไม เวลาเกิดมา คนมีบุญเกิดมาแล้วประสบความสำเร็จทางโลก มีชื่อเสียง มีกิตติศัพท์มีกิตติคุณนะ มีทุกข์ใหม่ ทุกข์

เวลาคนทำหน้าที่การงานอย่างใดก็แล้วแต่ ถ้าประสบความสำเร็จก็ต้องประสบความสำเร็จมากขึ้นไปเรื่อย ๆ มันมีความทุกข์ความยากทั้งนั้นนะ ความทุกข์ความยาก แต่เพราะมันชอบ ก็เลสมันชอบ สังคมเขายอมรับหน้าถือตา สังคมเขาเชิดชู เก่ง ยอดเยี่ยม

แต่เวลาถ้าเจ็บไข้ได้ป่วยขึ้นมา เวลามรณานุสติ คนใกล้ตายขึ้นมา แล้วเราได้ทำอะไร เราทำอะไร นี่มันสมบัติสาธารณะทั้งนั้น มันต้องทิ้งไว้กับโลก นี่เราจะตายแล้ว เราจะต้องไปข้างหน้า แล้วข้างหน้าไปแล้วมันคืออะไร เวลาไปถึงมรณานุสติ ใกล้ตายขึ้นมา จะไปสังเวชนี่นั้นนะ เราทำอะไร

ทุกคนมันก็อยากได้บุญอยากได้กุศล เอาหัวใจนี้ได้ของมันไป เวลาประพฤติปฏิบัติขึ้นมา บุคคล ๔ คู่ อรูปธรรม ธรรมที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ากราบธรรม ๆ กราบธรรมโดยข้อเท็จจริง ถ้าใจดวงนั้นมันมีคุณธรรมอย่างนั้นไปแล้วมันไปกับใจดวงนั้น เห็นไหม ๗ ชาติ ๓ ชาติ อนาคตมีไม่มาเกิดบนภพ สิ้นกิเลสไป จบ จบแล้ว ฟ้าผ่ามาเลย

ฟ้าผ่านะ คูลิ เวลาฟ้าผ่า เกิดไฟป่า ทุกคนเห็นแล้วมันตกใจ แต่คนที่เวลาสิ้นสุดแห่งทุกข์ไปแล้วนะ ฟ้าผ่าเป็นของขวัญจากฟ้า ฟ้าผ่าก็ผ่าโลกใจ ฟ้าผ่าก็ปรากฏการณ์ธรรมชาติใจ มันมีผลอะไร เป็นของขวัญ มันสวยงาม

เพราะว่าฟ้าผ่า ผ่าขึ้นมาเพื่อมีการเผาไหม้ เพื่อให้พืชพันธุ์มันได้เจริญงอกงาม มันเป็นการกระทำความอุดมสมบูรณ์ขึ้นมาจากป่า นี่ไง จิตใจถ้ามันพ้นจากทุกข์ เป็นของขวัญนะ เป็นของขวัญจากธรรมชาติ ธรรมชาติ ปรากฏการณ์ธรรมชาติใจ นี่มันเป็นของขวัญ แต่ถ้ายังมีกิเลสต้นหาความทะยานอยาก เจ็บปวดแสบร้อนไปทั้งนั้น เพราะอะไร เพราะมันเสียหาย มันทำลายทรัพย์สินของเรา มันทำสิ่งมีชีวิตให้มันล่องไป เสียหายทั้งนั้น เพราะอะไร เพราะไฟสุม

ขอนไม้ มันไม่เห็น มันไปเห็นปรากฏการณ์ธรรมชาติ โอ้โฮ! สุดยอด โอ้ย! ดีเยี่ยม ดิงาม แต่ไอ้
ความทุกข์ความยากในใจมหาศาล

แต่ธรรมชาติขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าให้ทำ ความสงบของใจเข้ามา พอใจ
สงบรับเข้ามาแล้ว ถ้ามีอำนาจวาสนา จิตสงบแล้วมันจะเห็นกาย เห็นต่างๆ ของมันนะ สิ่ง
เห็นๆ กันอยู่ พอจิตสงบแล้วไปเห็นนู่นเห็นนี่ เห็นอย่างนั้นหลอกทั้งนั้นนะ เห็นจริงไหม จริง
แต่ความเห็นไม่จริง ไม่จริงหรอก

แต่ถ้าเห็นกาย เห็นกายของเราถ้ามันเห็นโดยสัจจะความจริงนะ ถ้าเห็นกาย ถ้าเรา
พิจารณาแล้วมันจะหายไป มันไม่อยู่กับเราหรอก ถ้าเราเห็นกายแล้วกายอยู่กับเราได้ แสดงว่า
จิตเรากำลัง จิตมีกำลังนี้เป็นเรื่องใหญ่

ปฏิบัติ ๒ วัน ทำอะไรแล้วเป็นมรรคเป็นผลไปหมดเลย แล้วตัดจิต วางแนวทางไว้
เลย ต้องเป็นอย่างนั้น ๑ ๒ ๓ ๔ เพราะอะไร เพราะฟังธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัม
พุทธเจ้ามาเยอะ แล้วก็สร้างภาพไปเลย นี่ไง มายา มายาของกิเลส กิเลสมันหลอก

แต่ถ้าเอาความจริงๆ คุณ ชาวนาทำนาที่นาทุกปี ทำนาก็ต้องไถนา ไถนาขึ้นมา
ชักน้ำเข้า ทำกล้า ปักดำ ปักดำแล้วดูแลรักษาจนกว่าข้าวมันจะออกรวง เก็บเกี่ยวขึ้นมาถึง
ได้ผลของมัน

นี่ก็เหมือนกัน ถ้าจะทำความจริงๆ ในใจของเราขึ้นมา มันจะเป็นผลประโยชน์กับเรา
ผลประโยชน์คือสมบัติของเราไง ถ้าสมบัติของเราขึ้นมา ถ้าเป็นสมบัติของเรามันพิจารณาของ
มันได้

ถ้าจิตมันสงบแล้ว ถ้ามันเห็นกายๆ เห็นกายมันไหว ภาพมันไหว มันไม่จริง
ความเห็นอันนั้นนะ แต่ถ้ามันฝึกหัดบ่อยครั้งเข้า มันเห็นแล้วเราก็พิจารณาของเราต่อเนื่อง ถ้า
มันไม่เห็น พิจารณาไปแล้วมันขยับ ขยับแล้วมันหายหมดนะ แล้วเรากลับมาทำความสงบของ
ใจให้มากขึ้น ถ้าน้อมไปเห็นกาย

ถ้าไม่เห็นกาย ถ้ามันเป็นเวทนา เป็นความขุ่นข้องหมองใจ เราจับของเราพิจารณาของ
เราไปด้วย เราฝึกจิตใจของเราขึ้นมาไง ถ้ามันฝึกหัดคือการพิจารณาใช้ปัญญาของเราต่อเนื่องไป

ถ้าใช้ปัญญาต่อเนื่องไปบ่อยครั้งเข้าๆ สิ่งนั้นมันละเอียดเข้ามาๆ มันจะเข้าไปสูไฟสุมขอนนั้น ถ้าเข้าไปสูไฟสุมขอนนั้นมันจะไปสะท้อนกิเลสนั้น ถ้าไปสะท้อนกิเลสนั้น พิจารณาเข้าไป มันจะถอดมันจะถอนในจิตใต้สำนึกนั้น ถ้าจิตใต้สำนึกนั้น นี่ไฟสุมขอนๆ ไม่ใช่ไฟป่า ไม่ใช่ปรากฏการณ์ธรรมชาติ

ปรากฏการณ์ธรรมชาติเพราะอะไร เพราะเราเกิดเป็นมนุษย์ไง เราเกิดเป็นมนุษย์ เกิดมามีธาตุ ๔ และขันธ์ ๕ เรามีความคิดเป็นเรื่องราวธรรมดา เรามีความคิด เห็นไหม ภาว **พลุกุกขุหุธา** สิ่งที่เป็นภาระหน้าที่ของผู้ที่สิ้นกิเลสไป

แต่ของเราชั้นฆราวาสๆ ขันธ์นี้เป็นมารณะ ความคิดก็เป็นมาร สรรพสิ่งนี้เป็นมารทั้งนั้นนะ มารคือกิเลสต้นหาความทะยานอยาก แล้วมารมันมาประพตติปฏิบัติกับเราไง เวลาประพตติ ปฏิบัติธรรมบอก “ปฏิบัติธรรมๆ” ปฏิบัติธรรมโดยมาร มารมันก็สร้างภาพให้เราอ้างอิงว่ามัน บังเงา เอาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามาอ้างอิง อ้างอิงขึ้นมาแล้วว่าเป็นจริงๆ ในใจของเราไง นี่ผู้ที่ปฏิบัติที่เหลวแหลก เลวร้าย

แต่ผู้ที่ปฏิบัติเพื่อธรรมนะ เขาเคารพธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ถ้าเคารพธรรม เขาก็มีศีล มีความซื่อสัตย์ มีการกระทำ ครูบาอาจารย์ที่ท่านเป็น ธรรมๆ เพราะท่านมีสัจจะ ท่านตั้งเป้าสิ่งใดแล้วต้องทำสิ่งนั้น ตั้งเป้าสิ่งใดทำสิ่งนั้น แล้วถ้ามันไม่ได้ผลก็เรื่องของบุญวาสนาของเรา

ถ้ามีบุญวาสนาของเราละ เราเดินจงกรม นั่งสมาธิภาวนาของเรา เราทำของเราต่อเนื่อง ไปๆ การทำต่อเนื่องนั้นนะ ถ้าทำต่อเนื่องจนจิตใจมันไม่วอกแวกวอแว ถ้ามันสมดุขของมัน มัน ก็ลงได้

สมาธิเป็นสมาธิ แล้วถ้าสมาธิแล้ว จิตตั้งมั่นๆ มันตั้งมั่นได้ยาก ตั้งมั่นได้ยากเพราะ มันหวั่นไหว โลกธรรม ๘ มันเจาะมันไชจิตใจเราอยู่ตลอดเวลา กิเลสมันพัวพันอยู่ในหัวใจ ของเรา ใสไฟสุมขอนๆ นั้นนะ มันทำลายมาตลอดทั้งสิ้น

ไอ้ข้างนอกๆ ดูลิ “เมื่อก่อนมีความโกรธมาก เดียวนี้หายโกรธแล้ว” หายโกรธแล้วมี สติ เดียวเปลอ มันก็โกรธอีก

ไอ้ความโลภ ความโกรธ ความหลง มันเป็นเรื่องธรรมดา แต่มันเป็นจริตนิสัยของเรา เราจะควบคุมดูแลอย่างไร ถ้าควบคุมดูแลของเรา เรามีสติของเราตลอดเวลา เราพยายามศึกษา พยายามค้นคว้า พยายามรักษาไว้ รักษาใจนี้ไว้

ดูสิ เวลาครูบาอาจารย์ของเราตอนนอนผ่อนอาหารขนาดไหน เวลาถ้ามันผิดพลาดขึ้นมา มันถอยกรูดๆ มันล้มลุกคลุกคลานขนาดไหน ถ้าล้มลุกคลุกคลานขนาดไหน ถ้ามันพ่ายแพ้ขึ้นมา มันก็ฟื้นตัวกลับมาต่อสู้กับมันใหม่ ต่อสู้กับมันๆ ถ้าเราจริงจังของเราละ แต่ส่วนใหญ่แล้วเวลามันพ่ายแพ้แล้วมันยอมแพ้ มันไม่ต่อสู้โดยความเป็นจริงไง

ถ้ามันต่อสู้โดยความเป็นจริง ถ้าความเป็นจริงๆ นะ ความเป็นจริงคือศีล สมาธิ ปัญญา ความเป็นจริง เรามีศีลมีสัจย์ของเรา เรามีสมาธิของเรา ถ้าเป็นปัญญาๆ ปัญญาเกิดขึ้น เราค้นคว้าหาเหตุผลของเรา อย่าให้กิเลสอุปาทานมันมาสร้างภาพ การสร้างภาพนั้นมันไม่เป็นความจริง แต่เวลาจะประพฤติปฏิบัติ ไตรลักษณะ เวลาบอก “เป็นอนัตตาๆ”

ตาอะไร ตากอไผ่นะสิ ตาที่ไหน มันเป็นความหลอกลวงทั้งนั้นนะ

ถ้ามันเป็นความจริง โอ้โฮ! มันสลดสังเวช เวลาเห็นความจริงขึ้นมาะ มันสลดสังเวช ธรรมสังเวช ขนาดธรรมสังเวชเกิดขึ้นมามันยังเศร้าใจเลย ธรรมสังเวชนะ สังเวชโดยธรรม แต่ถ้ามันเป็นกิเลส มันไม่สังเวช มันจะตะครุบ มันอยากได้ อยากมีอำนาจ อยากใหญ่

แต่ถ้าเป็นจริงไม่ใช่อย่างนั้น ถ้าเป็นจริงนะ อ่อนนุ่มถ่อมตน มันจะอ่อนนุ่ม ถ่อมตน หาที่สงบสงัด หาที่ที่เราจะฆ่ากิเลส เราจะฆ่ามันๆ เพราะเห็นแล้วมันเศร้าใจนี่ไง มันเวียหน่วยตายเกิดในวิภวภูมิตันไม่มีต้นไม่มีปลาย เราเกิดตายๆ มาขนาดไหน ใครจะเชื่อ ใครจะไม่เชื่อ มันเรื่องของเขา

แต่เพราะเรามีอำนาจวาสนา เราถึงได้มีความเชื่อของเราแบบนี้ ความเชื่อไม่ใช่ความจริง แต่ความเชื่อก็เป็นวาสนา ถ้าไม่มีความเชื่อ มันจะลากเรามาประพฤติปฏิบัติหรือ ถ้าไม่ใช่ความเชื่อ มันจะลากเรามาทุกข์มายากหรือ คนเรามีกำลังใจนะ จะอดนอนผ่อนอาหารขนาดไหนมันก็สู้

ทำไมเราต้องมาทุกข์มายากอย่างนี้ล่ะ เรามาทุกข์มายากแบบนี้เพราะกิเลสเราหนา กิเลสเรามันหนา ทำแบบสูกเอาเผากิน ทำแบบเอาสะตอกสบายไม่ได้ ทำเอาสะตอกสบาย ไปยอมจำนนกับมันตลอด ปฏิบัติมาตั้งแต่ต้น ปฏิบัติมา ล้มลุกคลุกคลานมาตลอด ถึงที่สุดแล้ว กิเลสเอาไปกินหมดเลย มันไม่ลงสู่ความจริงสักอย่าง

ความสู่ความสงบ สงบตามความเป็นจริงนะ จิตมันสงบขึ้นมาแล้วมีสติสัมปชัญญะ สุขมาก ถ้าจิตมันสงบนะ เวลามันคลายตัวออกมา เราก็อยากได้ออย่างนี้อีกๆ แล้วถ้ามันได้ อย่างนี้ ถ้ามันมีพื้นฐาน มีความสงบอย่างนี้ ฝึกหัดใช้ปัญญาๆ ใช้ปัญญาแยกแยะ ถ้ามันเป็นไปได้อย่างจริง เพราะมันมีกำลังของสมาธิ กำลังของสมาธิคือกำลังของความสงบนี้ มันก็ฝึกหัด ใช้ปัญญาของมันไป ถ้าพอมันใช้ปัญญามากขึ้นไปมันเป็นสัญญา คิดอะไรไม่ออก อันต์ูไปหมดเลย จะไปซ่ายไปขวา ปิดกันทั้งนั้น

กลับมาทำความสงบของใจให้มากขึ้น แล้วกลับไปฝึกหัดใช้ปัญญา ฝึกหัดอยู่อย่างนั้น แยกแยะอยู่อย่างนั้น เราทำซ้ำทำซากอย่างนั้นมันต้องมีประโยชน์กับเราขึ้นมาแน่นอน เราทำของเราขึ้นมาด้วยอำนาจสมาธิมากน้อยขนาดไหนก็แล้วแต่ เราจะประพฤติปฏิบัติของเราขึ้นมา ให้เป็นความจริงของเราขึ้นมา ถ้ามันเป็นความจริงขึ้นมา มันจะเข้าสู่จิตใต้สำนึกนั้น นี่ไง ไฟสุ่มขอนๆ นั่นนะ

มันเป็นไฟสุ่มขอนอยู่ในจิตลึกๆ ไ้อ้ที่มันพุดกันอยู่เนี่ยมันเป็นปลายเหตุ มันอยู่เปลือกนอก ความอยู่เปลือกนอกก็เนี่ยไง ปุ่ฤษนใจ สามัญสำนึกของเราเนี่ยไง ความรู้สึกนึกคิดของเราเนี่ยไง แล้วมันได้สิ่งใดมา ได้มาแต่ความทุกข์ ปฏิบัติก็ทุกข์ ชีวิตโลกก็ทุกข์ ทำสิ่งใดก็ทุกข์ไปหมดเลย ไม่มีทางออก เนี่ยไง มันอยู่เปลือกนอกใจ

แล้วเข้าสู่จะความจริงของเราละ ทำไมต้องตั้งสติ ทำไมครูบาอาจารย์ สมัยหลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มี้นนะ เวลาพระจะล้างบาตร ให้อมน้ำไว้เลยนะ ไม่ให้พุดกัน ไม่ให้คุยกัน ให้ต่างคนต่างตั้งสติไว้ ดูใจของตน ถ้าวันไหนคุยกันมากๆ ให้อมน้ำไว้ ไม่ให้คุยกัน นี่เขาฝึกหัดกันขนาดนั้น ฝึกหัดขนาดนั้นคือใคร นักรบนะ พระกรรมฐานนะ สู้กับกิเลสนะ

ไ้อ้ของเราไม่อย่างนั้น ไ้อ้โฮ! ตาสัปประรดเลย ส่งออกหมดเลย ไ้อ้โฮ! ปฏิบัติยอดเยี่ยม พุดไปเถอะ ไม่มีใครเขาเชื่อหรอก

ถ้าเป็นความจริง มันเป็นความจริงในใจนี้ ถ้าความจริงในใจนี้ ตั้งสติไว้ ถ้าขาดสติแล้วนะ เริ่มต้นจากขาดสติ การกระทำนั้นเป็นมิจฉาหมต ถ้าไม่มีสติสัมปชัญญะทำอะไร เราไม่อายตัวเองหรือ ดูลิ เราลืมของไว้ เราวางของไว้ผิดที่ พอเราไปเห็นเรายังติตัวเราเองได้เลยว่าเราขาดสติ เราทำอะไรด้วยความพลั้งเผลอ นี่เรายังติตัวเราได้เลย แล้วอารมณ์ความรู้สึกมันเร็วขนาดไหน นี่เราฝึกหัดขนาดนั้นนะ ถ้ามันจะทำตามความเป็นจริงขึ้นมาให้ได้ ถ้าทำความจริงของเราขึ้นมาให้ได้ เราตั้งสติไว้ เราฝึกหัดของเราไว้

สิ่งที่ทำงานทางโลกเขาทำแล้วทำเล่าๆ เขาทำแล้วเขาสำเร็จของเขา ใ้เราประพฤติปฏิบัติภพชาตินี้ ทำให้มันเป็นจริงเป็นจังขึ้นมา เราเกิดมาเป็นมนุษย์ เกิดมาพบพระพุทธศาสนา เรามีอำนาจวาสนาแล้ว เราได้กายกับใจนี้มาๆ ที่เราทำความสงบของใจเข้ามา ก็เพื่อรักษาใจดวงนี้

แต่ทำความสงบไม่ได้ เราก็มีวิธีการใช้ปัญญาอบรมสมาธิ ใช้ปัญญาอบรมสมาธิสมาธิอบรมปัญญา วิธีการมันแยกแยะออกไป โดยอริยสัจ ๔ สัจจะความจริงในพระพุทธศาสนา อริยสัจ สัจจะความจริงๆ เราแสวงหาสิ่งนั้น

เราแสวงหาสิ่งนั้น แต่จิตใจเราเป็นสมมุติ จิตใจเราเป็นโลก ถ้าเป็นโลกมันปลิ้นปล้อนมันมีพญามาร ครอบครัวยของมาร มารมันมีลูกมีหลานนะ ดูลิ นางตันทา นางอรดี เป็นลูกของพญามาร แล้วพญามาร ใ้มันเป็นสมมุติบัญญัติ สมมุติขึ้นมาว่าเป็นอย่างนั้น แต่เวลาปฏิบัติเป็นยิ่งกว่านั้นอีก

เวลาปฏิบัติ ตั้งแต่พิจารณา ถ้าเห็นกาย เห็นเวทนา เห็นจิต เห็นธรรมตามความเป็นจริง เห็นสติปัฏฐาน ๔ ตามความเป็นจริง เวลาพิจารณา นั้นลูกหลานมันทั้งนั้นนะ ใ้แค่เด็กๆ เวลาแค่เด็กๆ พิจารณาแค่เด็กๆ เวลาสังโยชน์ เวลาที่มันร้อยรัดหัวใจนี้ไว้ ร้อยรัดหัวใจนี้ไว้ อยู่ในอำนาจของมัน ถ้ามันอยู่ในอำนาจของมัน พิจารณาอย่างไรที่จะไปสู่กับมัน

นี่มันไม่เคยไปเห็นตัวมันเลย ใ้ไม่เคยเห็นจิตของตนตามความเป็นจริงเลย แล้วว่าจะไปต่อสู้กับกิเลสๆ ใ้กิเลสมันเหยียบย่ำทำลายอยู่อย่างนั้นนะ นี่ไง มันเป็นละครนะ ละครชีวิต เป็นละครชีวิต

แต่เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไม่ใช่ละครชีวิตนะ เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าปรารถนาเป็นพระโพธิสัตว์ สร้างสมบุญญานิติการมาขนาดไหน สละชีวิตมาไม่รู้กี่ภพกี่ชาติ สละมาหมด เป็นสัตว์ เห็นนายพรานเขาหลงป่า เขาหิวกระหาย นี่โดดเข้ากองไฟเอาชีวิตนี้เพื่อเอาเนื้อให้เขาดำรงชีวิตต่อไป นี่ท่านสร้างอำนาจวาสนามาขนาดนั้น

เวลาเอาจริงเอาจริงขึ้นมา มันพิจารณาขึ้นมาเป็นสัจจะเป็นความจริงขึ้นมา สิ่งที่ทำกรกระทำมาอย่างนี้มันเป็นความจริงขึ้นมาในหัวใจ เวลาประพฤติปฏิบัติขึ้นมา ในพระไตรปิฎก เห็นไหม เป็นนิทาน เป็นแต่ละภพแต่ละชาติที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเสวยภพเสวยชาติ แล้วเวลาเสียสละ เสียสละมาเพื่อความเข้มแข็งของหัวใจ นี่ทำมาขนาดนั้น ถึงว่าเป็นพระโพธิสัตว์ ๆ

เวลาปรารถนาเป็นพระโพธิสัตว์ ปรารถนามาเป็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า สร้างสมบุญญานิติการมาขนาดนั้น หัวใจมันเลยเข้มแข็ง หัวใจมันเลยมีสติปัญญาขึ้นมา เวลาประพฤติปฏิบัติขึ้นมามันเท่าทันกับมาร

แต่เวลาเราประพฤติปฏิบัติขึ้นมามันเป็นสมมุติไปหมดเลย ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นความจริง สมมุติบัญญัติ โลก โลกสมมุติ เวลาบัญญัติ บัญญัติมาเป็นธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เวลาไปศึกษาบัญญัติบอกว่าฉันรู้ ๆ

รู้อะไร สมมุติซ้อนสมมุติ โลกนี้โลกสมมุติทั้งนั้นนะ ภาษานี้สมมุติ ภาษาเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ทุกอย่างเปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลา

แล้วบัญญัติล่ะ บัญญัติ บาลี เพราะอะไร เพราะมันเป็นภาษาที่ตายแล้ว ไม่เคลื่อนไหว แล้วก็แปล แปลออกมาก็แปลเป็นภาษาไทย นี่เราแปลมา แต่หัวใจล่ะ แปลกิเลสใหม่ กิเลสในใจที่มันครอบงำอยู่นี้

พิจารณา ทำความสงบของใจเข้ามา ถ้าใจสงบแล้วเราจะแปลกิเลส กำจัดกิเลสด้วยมรรคด้วยผล ด้วยศีล ด้วยสมาธิ ด้วยปัญญาของเรา ถ้าปัญญาของเราเกิดขึ้นมา เราพิจารณาของเรา พิจารณา ผีกัด ๆ ถ้าผีกัดเริ่มต้น ถ้าพูดถึงสมาธิอบรมปัญญา อบรมสมาธิ

ถ้าสมาธิอบรมปัญญา พุทโธๆๆ นี่สมาธิอบรมปัญญา ทำความสงบของใจเข้ามาให้เป็นสมาธิ ให้มันตั้งมั่นขึ้นมา ให้มีกำลังขึ้นมา แล้วถ้าพิจารณาได้ ผีก็หนีไป ภัยก็หนีไป ถ้าผีหนีไป ภัยหนีไป สมาธิเราทำไม่ได้ เพราะสมาธิเราไม่แข็งแรง ถ้าเราใช้ปัญญาๆ นี่ปัญญาอบรมสมาธิ

ปัญญาอบรมสมาธิก็ใช้ปัญญาไล่ก่อนเข้ามาๆ พิจารณาด้วยเหตุด้วยผลเข้ามา มันปล่อยวางเข้ามาๆ ถ้าปล่อยวางเข้ามาถึงหัวใจของตน เห็นใหม่ สิ่งที่มีการกระทำ ทำให้เป็นความจริงขึ้นมา ถ้าเป็นความจริงขึ้นมา มันเห็นโทษ เวลาคนที่ประพฤติปฏิบัติขึ้นมาเขาถึงไปสู่ความสงบระงับ เห็นใหม่

ตา หู จมูก ลิ้น กาย ปิดให้หมด เหลือแต่หัวใจนี้ไว้ แล้วเราพยายามทำความสงบของใจให้มากขึ้นๆ แล้วเราจะสงสารตัวเอง เราจะสงสารหัวใจเราเอง หัวใจที่มันทุกข์มันยาก หัวใจที่มันทุกข์มันยากนะ เกิดแต่ละภพแต่ละชาติ

แล้วเวลาถ้ามันใช้ปัญญาอบรมสมาธิ มันทันความคิด ความคิดเวลามันผุดขึ้นมานะ ความคิดมันไวขนาดไหน แล้วเวลาที่มันตั้งมั่นๆ พอมันตั้งมั่นขึ้นมาแล้ว มันจะนุ่มไปแล้ว ถ้าเห็นสติปัญญา ๔ ตามความเป็นจริง เห็นกาย เห็นเวทนา เห็นจิต เห็นธรรม ถ้ามันเห็นกาย เห็นเวทนา เห็นจิต เห็นธรรมขึ้นมา นี่มรรคมันเกิด

ที่นี้มรรคมันไม่เกิด มรรคมันไม่เกิดขึ้นมา มันไม่เห็นตามความเป็นจริง ถ้าไม่เห็นตามความเป็นจริง สิ่งที่มันไม่เห็นตามความเป็นจริง มันก็เป็นเรื่องภาพลวงตา มันเป็นของภายนอกทั้งนั้นนะ

ฉะนั้น เวลาประพฤติปฏิบัติขึ้นมา เห็นใหม่ ปิดตา หู จมูก ลิ้น กาย เหลือใจไว้ แล้วพยายามรักษาหัวใจขึ้นมาให้มันคงขึ้นมา ถ้ามันมั่นคงขึ้นมาจะ สุขอื่นใดเท่ากับจิตสงบไม่มี ถ้าจิตมันสงบระงับแล้ว มันผีก็หนีไป ภัยก็หนีไป ถ้าผีหนีไป ภัยหนีไป ฉะนั้น เวลาประพฤติปฏิบัติขึ้นมา ครูบาอาจารย์เราในวงกรรมฐาน เห็นใหม่ ปัญญาอบรมสมาธิ สมาธิอบรมปัญญา

ปัญญาอบรมสมาธิ ใช้ปัญญาไล่เข้ามาเลย ใช้ปัญญาไล่เข้ามาให้จิตมันตั้งมั่น

สมาธิอบรมปัญญา ถ้าเวลามันเกิดสมาธิแล้ว ปัญญาอันนั้นจะเป็นภาวนามยปัญญา ปัญญาการฆ่ากิเลส

ถ้าปัญญาอบรมสมาธิ ปัญญาอบรมสมาธิก็เหมือนพุทโธ เวลาพุทโธๆๆ นี้เราทำความสงบของใจเราเข้ามา คีล สมาธิ ปัญญา ถ้ามีสมาธิขึ้นมาแล้วก็เกิดปัญญา มันจะเป็นภาวนามยปัญญา ปัญญาในการฆ่ากิเลส

แต่ถ้าเป็นปัญญาอบรมสมาธิ เราใช้ปัญญาพยายามปลดเปลื้องความเกี่ยวข้องกับใจของเรา มันปลดเปลื้องๆๆ เข้ามา นี่มันเป็นปัญญาอบรมสมาธิ แล้วเป็นสมาธิขึ้นมาแล้ว ถ้ามันเกิดปัญญาขึ้นมาอีกชั้นหนึ่ง นั่นนะจะเป็นมรรค

ถ้ามันไม่เป็นมรรค มันก็เป็นกิเลส ถ้ามันเป็นกิเลส มันก็ซ้อนกิเลส เวลาเราประพฤติปฏิบัตินะ เรารู้ว่าเราจะฆ่ากิเลสๆ ให้มันเป็นความจริงๆ มันเลยกลายเป็นกิเลสซ้อนกิเลสในกิเลสมันซ้อนกิเลส กิเลสมันหลอกมันลวง กิเลสมันทำให้เราล้มลุกคลุกคลาน ถ้ามันล้มลุกคลุกคลานขึ้นมา นี่ความทุกข์ความยาก ความทุกข์ความยาก เห็นไหม

เราจะฆ่ามันนะ เราจะสำรอก เราจะคายกิเลสออกไป ถ้าเวลาปัญญาอบรมสมาธิๆ ใช้ปัญญาๆ ใส่ให้มันเท่าทันกิเลส ถ้ากิเลสสงบตัวลง นั่นนะเป็นสมาธิ นั่นมันปล่อยวางชั่วคราวๆ แล้วปล่อยวางชั่วคราว ถ้ามันใช้ปัญญาต่อไป มันจะเป็นภาวนามยปัญญา ปัญญาเกิดจากการภาวนาๆ แล้วมันเกิดปัญญาขึ้นมา มันจะย้อนกลับเข้ามาในใจของตน ถ้ามันย้อนกลับเข้ามาในใจของตนได้มันจะเป็นมรรค

ที่เราประพฤติปฏิบัติขึ้นมา ที่ว่าจะเข้าสู่มรรคๆ ถ้ามันเป็นสมุทัย สมุทัยก็เป็นต้นหาความทะยานอยาก คิดโดยสมุทัย สมุทัยคือกิเลส สมุทัยคือการทำให้เราเหลวไหล เวลาปฏิบัติเข้าไปมันก็เป็นภาพลวงตาทั้งสิ้น

แต่ถ้ามันเป็นมรรคๆ ขึ้นมา มันจะเป็นความจริงแล้ว ถ้าเป็นความจริงขึ้นมามันจะย้อนกลับเข้ามาข้างในใจของตน ถ้าเข้ามาในใจของตน มันจะเป็นความจริงขึ้นมาได้ ถ้าเป็นความจริงขึ้นมามันก็เป็นความจริงเพื่อหัวใจดวงนี้

เวลาเวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะนะ จิตนี้เวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะไม่มีต้นไม่มีปลาย เราเวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะมาตลอด สิ่งที่ได้สร้างบุญกุศลขึ้นมาได้เกิดเป็นมนุษย์ เต่าตาบอดขึ้นมาจากน้ำ ถ้ามันเข้ามาในบ่วงนั้นจะได้เกิดเป็นมนุษย์

จิตนี้เวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะ สิ่งที่ว่าเวลาครูบาอาจารย์ท่านประพฤติปฏิบัติของท่านมา เกิดเป็นมนุษย์ต่อเนื่องกันมาก็ด้วยอำนาจมนุษย์สมบัติ มนุษย์สมบัติ การได้เกิดเป็นมนุษย์นี้มีคุณค่ามาก เพราะมนุษย์เท่านั้นที่มีโอกาสได้ประพฤติปฏิบัติ ถ้าเป็นเดรัจฉานไปจบแล้ว แล้วดูสิ เวลาสัตว์เกิด สัตว์เกิดมหาศาล แล้วเวลาคนเกิดก็มีจำนวนมากขึ้นมหาศาลมากขึ้นมหาศาลมันก็เป็นเวลาของเขา

ถ้ามันเป็นจริง ๆ นี่เป็นเวลาของเราถึงพุทธกาล ถึงพุทธกาลศาสนาจะเจริญอีกหนหนึ่ง เจริญที่ไหนล่ะ ถ้ามันเจริญมันต้องเจริญในหัวใจของเราที่ ถ้ามันเจริญในหัวใจของเราที่ เราประพฤติปฏิบัติขึ้นมามันต้องมีความเป็นจริงขึ้นมา ศีล สมาธิ ปัญญา มันเป็นมรรคเป็นผลขึ้นมา

สิ่งที่ถ้ามันไม่เป็นมรรคเป็นผล มันเป็นกิเลส กิเลสอ้างอิง เพราะเรามีการศึกษา เดียวนี้ นะ เพราะว่าในคอมพิวเตอร์มีไปหมด เพราะพระไตรปิฎกแปลเข้าคอมพิวเตอร์หมด เวลาการศึกษาเป็นการศึกษา แต่ศึกษาแล้ว ศีล สมาธิ ปัญญา เวลาศึกษาแล้วต้องมาปฏิบัติ เวลาปฏิบัติจะเป็นความจริงไหม ถ้าเป็นความจริงขึ้นมามันก็จะแก้กิเลสได้

ถ้ามันแก้กิเลสของเราได้ มันแก้ด้วยความเป็นจริงนะ มันเป็นปัจจัยจัดตั้ง เป็นสันติภูมิ โภโก แล้วเวลามันเป็นจริงขึ้นมา มันส้ารอกมันคาย มันฆ่าเป็นชั้นๆ ขึ้นมานะ จากความลึกลับ สงสัย จากความไม่รู้เห็นรู้ได้ แต่ถ้ามันเป็นจริงขึ้นมาละ มันฆ่ากิเลสเป็นชั้นๆ เข้ามาเลย เวลาฆ่ากิเลสเป็นชั้นๆ ขึ้นมาตั้งแต่ลูกแต่หลานนะ เห็นไหม

สักกายทิฎฐิ วิจิกิจฉา สิ้นพตปรามาส

กามราคะ ปฏิฆะ อ่อนลง

กามราคะ ปฏิฆะ ขาดไป

รูปราคะ อรูปราคะ มานะ อุทธัจจะ อวิชชา

เวลามันฆ่า มันฆ่าเป็นชั้นๆ เข้ามานะ นี่สังโยชน์ ๑๐

ถ้ามันเป็นความจริงๆ มันเห็นของมันจะ

ถ้ามันไม่เป็นปัจจัยตัดตั้ง สันทิฏฐิโกตามความเป็นจริงขึ้นมา ก็เลสมันตายอย่างไร เวลา
กิเลสมันตาย มันตายตรงไหน เวลากิเลสมันตายจากหัวใจของสัตว์โลก

แล้วเวลากิเลสมันตายนะ เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบรรลुरुธรรม เวลาพระ
สารีบุตร พระโมคคัลลานะบรรลुरुธรรม ถ้าบรรลुरुธรรมนะ ถ้าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า
ท่านอนุโมทนาคะ มันสะท้อนกันไปหมด เวลาสะท้อน ๓ โลกธาตุ มันสะท้อนที่ไหน สะท้อน
๓ โลกธาตุ โลกธาตุนี้ห้วนไหว ถ้ามันเป็นความจริง

แล้วพวกเราไม่ได้ยินหรอก พวกเราไม่รู้เรื่อง พวกเรามันนอนจมอยู่กับกิเลส แล้ว
เวลาประพาศปฏิบัติขึ้นมา เอากิเลสออกหน้า เอาความมั่งง่าย เอาความเห็นแก่ตัว เอาความ
สะดวกสบาย

แต่ถ้าเป็นครูบาอาจารย์นะ ท่านสมบุกสมบันมามาก เวลาครูบาอาจารย์ที่ท่าน
สมบุกสมบันของท่านมา สมบุกสมบันเพราะอะไร เพราะท่านเห็นกิเลสไวๆ เห็นกิเลสไวๆ
การต่อสู้การชำระล้างมันเห็นชัดๆ มันจับตัวมันได้ มันพิจารณาได้

เวลามันสำรอกมันคาย ตทั้งหมดหน เวลาปหานชั่วคราวๆ ส่วนใหญ่คนที่รู้ที่เห็นนะ
ด้วยอำนาจวานานะ ตทั้งหมดหน ของชั่วคราว มันแค่สลบ แล้วพอมันสลบแล้วนะ ถ้าเราไม่
ต่อเนื่อง ไม่มีครูบาอาจารย์คอยแนะนำนะ เวลามันฟื้นขึ้นมาแล้ว การต่อสู้กับมัน จบ เพราะ
อะไร เพราะมันรู้ทาง

เวลาหลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นท่านเทศนาว่าการ ท่านไม่บอกถึงเวลามันขาดนะ ท่านบอก
ถึงวิธีการๆ ให้เรามีกำลังใจเท่านั้นนะ เวลามันขาดๆ มันต้องเกิดจากปัจจัยตัดตั้ง สันทิฏฐิโก
ของเราเอง ถ้าเราบอกแนวทางไว้ละ มันรู้หมด มันรู้ของมัน มันทำซ้ำแล้วมันจะให้เกิดอย่าง
นั้น แต่ไม่ใช่ ไม่ใช่

เวลามันใช้ซะ สมุจเฉตปหาน เวลามันขาด ขาดตามความเป็นจริง ถ้าขาดตามความ
เป็นจริง เวลากิเลสมันขาดนะ มันฟื้นกลับขึ้นมาไม่ได้ ขาดแล้วขาดเลย ออกุปปรกรรม อฐานะที่

ไม่มีการเปลี่ยนแปลง แต่ของเราที่อุปสรรค ไหลไปไหลมา หลอกหลวงกันไปหลอกหลวงกันมา
อุปสรรค อุปสรรค

การประพฤติปฏิบัติของเรา เราตั้งสติของเราไว้ เราศึกษาค้นคว้าของเราไว้ เรา
ย้อนกลับมาด้วยความละเอียดรอบคอบ ทำซ้ำแล้วซ้ำเล่าๆ ถ้ามันเป็นความจริงขึ้นมาละ มัน
เป็นปัจจัยตั้งก้องกังวานกลางหัวใจ ก็เลสเตายโดยสิ้นซาก ไม่มีสิ่งใดอยู่บนใจดวงนั้น เอวัง